

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve.
Egyes évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 h.
Helyben hához hordva.
Egyes évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 kor.
Hétké postán szállítva.
Egyes évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 257. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1915 november 11.

Megszállottuk az Okolista magaslatot.

Budapest, november 10. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Kövess tábornok hadseregének osztrák-magyar csapatai Ivanjicótól délnyugatra elfoglalták az erősen megszállott Okolista magaslatot és az Eldovistén, a Jelica Planina déli nyulványán egy több egymás mögött fekvő lövészárkokból álló hadállást rohammal vettek be. Kraljevótól délnyugatra német csapatok az Ibár mindkét partján nyomulnak elő.

Krusevától délnyugatra elérték az Alexandrovác körüli területet.

A bolgárok az ellenséget Nisnél és Alexinácnál a déli Morava balpartjára vetették vissza.

Az oroszok kudarcai Czartorijiszknál.

Budapest, november 10. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Kelet-Galiciában a Strypa menti harc vonalunk ellen intézett támadások balsikere óta újra csend uralkodik. Czartorijiszkától nyugatra az oroszok egy áttörési kísérletét német és osztrák-magyar csapatok heves harcok között hiúsították meg.

Az olaszok hiába támadnak a Bodgora ellen.

Budapest, nov. 10. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az olasz tüzérség tegnap általában újra élénkebb tevékenységet fejtett ki. Az ellenségnek a Bodgora hadállás déli része, a Zagora, a Plava szakasz és a Col-di-Lana elleni támadásait visszavertük. Nabrezi-nára ledobott repülőbombák több polgári állásu egyént, köztük egy asszonyt és 3 gyermeket öltek meg. Höfer.

Hollandia a békéért.

Budapest, november 10. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: A holland kamara néhány képviselője megkérte a holland kormányt, hogy ajánlja fel a hadviselő feleknek az általános fegyverszünetet a megkötendő béke előfutárjaként.

Divat értesítés elsőrangú női szabóság.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgy közönséget, hogy az őszi és téli divat összes újdonságai teljes választékban raktára érkeztek. Méret utáni rendelések leggyorsabban eszközöltnék, kész női blousok, pongyolák, kamények, divat kelmék, selymek, bársonyok, kalapok, vásznak, fehérneműk, ernyők, ridiculók, hasisnyák, keztyűk, szőnyeg-, függöny-, paplanok és takarók legjobban beszerezhetők.

Czillér Imre

nagyáruházában

Szent László-tér.

Szerb koronatanács döntése visszavonulás.

Bukarest, november 10. Pétervárról táviratozzák, hogy a Ruskoje Szlovo Szerbiából azt írja (a hely megnevezése nélkül), hogy néhány nap előtt szerb koronatanácsot tartottak, amelyen az ellenzék vezetői is résztvettek. Hír szerint elhatározták, hogy a szerb hadsereg a hegyek közé vonul vissza. A szerbeknek — a lap jelentése szerint — 300 ezer főnyi segítségre volna szükségük, amit azonban a szövetségesektől nem kaphatnak meg.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, november 10. (M. T. Iroda.) Hivatalosan jelentik november 8 ról: A rendkívül elkeseredett harcok után, a melyek köztünk és a kétségbeesett ellenség között 5-től 8 ig lefolytak végleg meghódítottuk a Morava jobbpartját, valamint Razanj, Nis, Aleksinac, Leskovác és Vlasotinie városokat és megkezdtük az átkelést a folyón. Az ellenséget nyugat felé üldözzük.

Nis környékén eddig számlált zsákmány a következő: 102 ágyu, 10.000 fogoly, 10 mozdony, egy léggömb, két radiotelegrafikus állomás és más hadianyag.

Leskovácánál 24 mozdonyt, 54 személyvaggont, 234 tehervaggont zsákmányoltunk, a melyek különböző anyagokkal voltak megterhelve, továbbá 82 olajtartálykocsit és 10 kocsit tölténnyel.

Szövetségeseink a nyugati Morava jobbpartjára kelték és az ellenséget szüntelenül üldözik déli irányban. Krusevác környékén ötezer foglyot ejtettek, ezenkívül a város kórházaiban ezeröttszáz sebesültet találtak, azonkívül nagymennyiségű mozdonyt, vaggonokat és egyéb járműveket, valamint óriási mennyiségben élelmiszert és muniációt zsákmányoltak.

A többi arcvonalról nincs jelenteni való.

103 ágyu a kruseváci zsákmány.

Baikán hadszíntér.

Berlin, november 10. A nagyfőhadiszállás jelenti: Az üldözés mindenütt derekasan előre haladt.

A kruseváci hadizsákmány, a mint immár meg van állapítva, 103, csaknem általában modern ágyuból, nagytömegű löszerből és hadianyagból áll.

Bojadjeff hadserege 3360 szerb hadifogolyról, 100 Nisben és 12 Leskovácban zsákmányolt ágyuról tesz jelentést. (Min. el. sajtóosztály.)

A szerbek a tönk szélén.

Budapest, nov. 10. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelentik:

A szerbek az Idvor vidékén visszavonulnak a Rigómező felé. Keleti frontjuk teljesen összeomlott. Kövess tábornok a Szandzsák felől keríti be a szerbeket, akiknek a helyzete reménytelen. A visszavonulás demoralizáló hatása észlelhető a foglyoknál és szökevényeknél is. A munició és az ágyupótlás hiánya folytán ellenállásuk ellanyhult.

Pasics segélykiáltása

Berlin, november 10. Szalonikibe Pasics fájdalomis felhívást küldött, mely így végződik:

„Jertek sietve Macedóniába, segítsetek rajtunk.”

A züllött szerb sereg.

Bécs, november 10. Szófiából jelentik a N. Wr. Tageblattnak: A Nis körül vívott elkeseredett küzdelem után Stepanovics tábornok seregének nemcsak ellenállása tört meg, hanem a csapatok között a fegyelem is felbomlott. A szerb Stepanovics sereg rendetlen futásban menekült Nisből Prokuplje felé, amerre a bolgár lovasság üldözte. Azok az utak, amerre a vert szerb sereg futott, fél méter magas sárral vannak ellepve és ez a sártenger elnyelte a temérdek eldobott puskát és felszerelési tárgyakat, amelyet a szerb katonák elhagytak, hogy könnyebben meneküljenek.

A szerb csapatok nyomában vándorol a falvak népe, s a hol a bolgár lovasság utolérte őket, rábirta a nyomoruságos szerb karavánt, hogy térjen vissza a falvakba. Egy szerb falusi bíró elmondta, hogy a huszadik szerb ezred parancsnoka rendelte el a falvakban a nép menekülését s elhitette a jámbor parasztokkal, főleg asszonyokkal, hogy a bolgár sereg soraiban küzdő törökök parancsot kaptak, hogy a szerb falusi lakosságot mészárolják le.

Menekült szerbek Görögországban.

Páris, november 10. A Temps jelenti: Napról napra ijeszten szaporodik azoknak a szerb családoknak és szerb katonáknak a száma, akik Görögország területére menekültek. A határmenti kerületek prefektusai sürgősen kértek a kormánytól pénzt és élelmiszereket, mert a szerb menekültek nyomora leírhatatlan, a szerencsétleneknek nincs betevő falatjuk, ruhájuk rongyokban lóg le a testükről, temérdek köztük a beteg, akik menekülés közben szerezték a különböző betegségeket, de különösen siralmas állapotban vannak a gyermekek.

Harcok a Dardanelláknál.

— Török hivatalos jelentés. —

Konstantinápoly, nov. 10. A főhadiszállás jelenti:

Dardanella-front:

A rendes tüzérpárba tovább tart.

Anaforta:

Tüzérségünk nagy kaliberű ellenséges ágyukat az Azmakdare torkolatánál és egy bombavető állás Mestantépénél elpusztított.

Ari Burnu:

A Sunghu-öbölnél gyalogsági és heves bombaharcok. Tüzérségünk hatásosan bombázott ellenséges lövészárkokat.

Sed il Bahr:

Az ellenséges tüzérség balszárnyunkon levő lövészárkaink ágyuzásával némi kárt okozott. Tüzérségünk hatásos tüzelést kezdett ellenséges katonákra, akik bombavető állások építésén dolgoztak. Az arevonalon könnyű gyalogsági és élénkebb ágyutüz és bomba vetés. Ellenséges hajók is beleszóltak a harcba, de hatást nem értek el. Más jelentéssel nem rendelkezik.

Bolgárok és franciák harca.

Lugano, november 10. Szalonikiból jelentik a Secoio-nak: A francia vezérkar közli: A strumicai pályaudvartól északra a hadműveletek tovább tartanak. A franciák Klaji, Mensli és Droluba falvakat tartják és észak felé próbálnak előretörni. Nyugatra Grnayáig, a Vardar mellékfolyóig hatoltak és megszállták Debristát.

Békejavaslat az angol felsőházban.

Budapest, november 10. (Saját tud.) Londonból jelentik: Az angol felsőházban lord Courtney bejelentette az európai civilizáció bukását az esetre, ha a háborúnak nem vetnek véget. Javaslat, hogy a béketárgyalásokat semleges államok közvetítésével kezdjék meg, *válassz nélkül maradt.*

Megállított orosz előretörések.

Berlin, november 10. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Rigától nyugatra megállítottuk az oroszok Kammern elleni előretörését. A Jakobstadttól nyugatra támadásra induló jelentősebb ellenséges erőket visszavertük. Egy tisztet és 157 főnyi legénységet elfogtunk.

Dünaburg előtt az oroszok tegnap tüzérségük élénkebb tevékenységére szorítottak.

Lipót bajor herceg hadsereg csoportja.

Ujabb esemény nem történt.

Linsingen tábornok hadserege.

Az oroszok egy áttörési kísérletét Butkánál és ettől északra (Czartorijszktól nyugatra) a keletporoszországi kurhesseni az osztrák-magyar ezredek megállították. Ellentámadásunk az ellenséget visszavetette állásaikba. (Min. eln. sajtóosztálya.)

Lelőtt olasz polgármester.

Budapest, nov. 10. (Saját tudósítónktól.) Milanóból jelentik: Cortolesne szociálista polgármesterét nyílt utcán fényes nappal lelőtték. Maffiának esett áldozatul.

A szerb metropolita a bolgárok foglya.

Szófia, november 10. A bolgárok Nisben elfogták Szerbia érsekét. Ma este vasuton Szófiába viszik. A bolgárok egyházi méltóságának megfelelő tiszteletben részesítik. Egy bolgár kolostorba fogják internálni.

Elkeseredett harcok a montenegrói határon.

Budapest, nov. 10. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A montenegrói határon a harcok elkeseredetten folynak.

Elsüllyesztett orosz és francia hajó.

Budapest, november 10. (Saját tud.) A berlini Wolff-ügynökség jelenti: Buvárhajóink 5 én a Finn-öbölben az orosz aknakereső osztag vezető hajóját, 9 én pedig Dünkirchentől északra egy francia torpedónaszádót elsüllyesztettek.

Sertéseket hizlal a város.

A vágatási próba sikerült.

Nagyvárad város élelmezési ügyosztályának azon kísérlete, hogy a város közönsége részére friss szalonnát, hájat biztosítson, teljesen bevált. Árpád községből szerzett be a város tíz darab kővér sertést, s ezek húsát részletenként bocsátja forgalomba az élelmezési ügyosztály és pedig akként, hogy két naponként két darabot vágat le és dolgoztat fel. Így szután a vágatás utáni napokon nemcsak friss zsirnak való szalonnát, hanem kitűnően elkészített kolbászt, borsajtot, valamint véres- és tüdősrúrkát kap a közönség a megállapított áron, már akik hozzájutnak, mert olyan nagy a kereslet, hogy délfelé már legfeljebb szalonnát lehet kapni.

Általános a vélemény, hogy a feldolgozott töltelékek ize pompás és minden tekintetben kiállják a versenyt a legkényesebb igényű magánháznál készített hasonló töltelékkel. A kinézésük is étvágygerjesztő.

Az Árpádról beszerzett sertések azonban csakhamar levágásra kerülnek s kérdés, hogy addig sikerül-e az élelmezési ügyosztálynak újabb sertésállományról gondoskodni, ami annál inkább óhajtható, mert a legtöbb család ez évben nem szerezhethet be élő sertést és sok helyen elmarad az idén a disznóölés.

Az eddigi kísérletezésnek már is van annyi haszna, hogy a sertéshúsára csökkent.

Nagyvárad városa a közönség sertéshús ellátásáról akként akar gondoskodni, hogy nagymennyiségű sertés hizlalását biztosítja.

Erre nézve tárgyalásokat folytat több irányban. A hizlalás alá kerülő sertések elhelyezéséről már gondoskodott s a Bihar megyei Gazdák Áruészvénnytársasága készséggel bocsátotta a város rendelkezésére a várostól bérelt sertés-hizlaló telepet. Ezenkívül feliratban kért engedélyt a földművelési minisztertől a sertéshizlalásra szükséges tengeri-készlet beszerezhetőse.

Csak még éppen a legfontosabb tényező: a sertésállomány beszerzése van hátra. Azt hisszük, ez is sikerül, legalább is a dolog megoldása jó uton van.

Tegnap ismét érkezett egy ajánlat a városhoz.

A Kökényesi és Löwinger bécsi cég képviselője készséggel elvállalja a szükséges sertésállomány beállítását és hizlalását a következő feltételek mellett:

a város gondoskodik 1000—1500 darab sertés elszállásolásáról és a szükséges daralmokról;

a beállított sertések hizlalásához szükséges tengerit maximális áron készpénzért bocsátja a vállalkozó cég rendelkezésére;

A sertéseket a beállításakor a város megveszi elősúlyban kilonként 4 K 50 fillérvél s darabonként 100 korona előleget ad;

A várossal létrejövő szerződés szerint a vállalkozó cégnek joga legyen a sertésállományból 1000 darabot a cég Csátáron levő telepén beállítani s a kihizlalás után megfelelő részletekben a város ott a helyszínen veszi át azokat.

Végül kiköti az ajánlat, hogy a város a szerződés megkötésekor 50000 korona biztosítékot tegyen le a Bihar megyei Takarékpénztárban, amely összeget a sertések beállítását után a város azonnal visszakapja.

Az ajánlat felett már tegnap megindultak a szóbeli tárgyalások.

A doberdói lövészárokból.

Éjjel a fedezékben.

Kínés Erdélyországnak mindenkoron vitézlő székely fiai közül sokan a...ik magyar gyalogezred zászlóját díszítik fel vitézségük babérjaival és teszik hallhatatlannabbá a már is hallhatatlan székely dicsőséget.

A hős székelyek most Doberdónál verik a taliánt, hogy ott is félelmetkeltő respektust szerezzenek a magyarság nevének.

Ebben az ezredben szolgál Vass János hadapród, udvarhely megyei székely fiu, aki egyik munkatársunknak az alábbi nagyrdekességű, az olasz hárteret jellemző levelet írta:

Kedves Barátom!

Időt szakítok magamnak, hogy számodra levelet írjak, jóllehet, most is a fedezékben vagyok rajvonásban. Egy hadapród felváltott ma éjelre, hogy hat napi álmatlanság után aludhassak egy kicsit, ha lehet.

Minden elég esendes ma éjjel. Ugy lát-szik közül valami! Egy-egy puskalövés hallatszik elvéve, de ez is csak azért van, hogy az örök jelezzék vele mindkét részről, hogy nem alusznak, mint a kuvasz, ahogy felvakkant csak unalmában is, ha a holdvilágos éjben megmozdul egy-egy fa árnyéka.

A kőfal hasadékain besivít néha a bőra s meg meglotogtatja a köpenyeg alá rejtett gyertya amugy sem nagyon erős fényét. Mellettem alszik a puceerem, jámbor gergyói oláh, most is a markában szorongatja a kicsi rézkeresztet, ami mellett imádkozott alvás előtt.

— Én egy üres municions ládán ülök s három láda egymásra téve az asztalom. Egy sarokban velem szemben költői rendtelenségben hever egy hátizsák, a puceerem fegyvere, az én karabélyom, egy csomó töltény, üres konzerves dobozok, egy ásó, csákány, egy üres homokzsák, gummiköpeny, meg a jó ég tudná elszámolni hányféle ócskaság. Az én ágyam egy hordágy, amin a vérző sebesülteket cipelgetik szanitézeink. Kissé véres és szagos, lakók is akádnak benne, de még mindig jobb, mint az alatta levő agyagos sár.

De pszt! Mi ez? Élénkül a fegyvertűz; most meg egy földrázó robbanás. Gyertyám a légnomástól kialudt, újból meg kell gyujtanom, de azért is irok tovább.

Ha! Bumm, bumm, bumm!... egyszerre öt-hat is egymásután. Pardon egy percere kiszaladok megnézni, milyen idő van odakünn... Nem volt semmi különös. Az olaszok az én fedezékeimhez közel felrobbantották drótakadályainkat s a keletkezett részen átmászáltak. A mieink erősen lötték őket, de a kövek között a sötétben sikerült néhány taliánnak átjutni a mi kőfalunkhoz oly közel, hogy egy pár kézigránátot bedobhattak viziikártyaként hozzánk.

Mikor kiszaladtam, a mi tűzérsgünk már észrevette a játékot és úgy közéjük vágott egy pár salvéval, hogy ész nélkül futottak vissza, hátrahagyva egy csomó halottat, meg jéjgató sebesülteket.

Tőlünk is a kézigránátok megöltek néhány embert s egy párat megsebesítettek. — Éppen jönnek is az ágyamért, mert sebesül-

tet kell rajta szállítani. Na! most tessék aludni, egy sátorlapot terítve a sáros földre és betakarózni egy még meg sem száradt pokróccal. De hát ez semmi, a sebesült az első, én szívesen adtam az ágyam, még egy félliter konyakot is odaadtam, hogy amelyiket kell vigasztalják vele. Ugy sem sokáig él az, aki a kézigránátból kapott utlevelet a másvilágra.

— Nekem is, amikor kiszaladtam, a fülem bedugult úgy belekiáltott egy mellette futó golyó. Biztosan valami rossz üzenetet hozott. Isztönszerűen félrekaptam a fejem, pedig az a golyó akkorra már rég szótpattant valamelyik hátulsó kőfalhoz csapódva.

De most már lefekszem komolyan, mert mára az a parancsom, hogy aludjam, mert 5—6 napig talán ismét nem alszom. Jó! Parancs, parancs. Jó éjt cimborám!

Ölel: Jankód.

Polgárok értekezlete a városi villamos ellen.

Váradvelence és Csillagváros polgárai tegnap este tartották előértekezletüket a Röllich Lajos vendéglőjében, melyen megbeszéltek a tennivalókat annak a nagyszabású akciónak létrehozására, melyet a városi villamos vasut árdragító törekvései ellen megindítottak.

Az előértekezleten a polgárok nagy számmal vettek részt. Az értekezletet *Bálint Mihály* az értekezlet egybehívója nyitotta meg.

Élénk színekkel ecsetelte a polgárság elkecsereződését a városi villamos vasut viteldij drágító törekvései felott. A villamos azért akar drágítani, mert hiszen most ugyis drágább lett minden, miért ne legyen drágább a villamos is! A polgárság oly nagy forgalmat esinál a villanyosnak, hogy ki lehet használni azt az alkalmat arra, hogy a társaság még nagyobb haszonra tegyen szert. Ez az oka a villanyos áremelésének. A polgárságnak ez a megterhelése legjobban sújtja Váradvelence és Csillagváros polgárait, mert ők legjobban rá vannak utalva, hogy a villanyost igénybe vegyék.

Utána *Löwenstein Zsigmond* helytele-niteite, hogy a részvénytársaság, akarja felemelni a menetdíjakat a háborus drágaságra hivatkozva, amely részvénytársaság alkalmazottai fizetését 70 koronáról 56 koronára szállította le szintén a háborura hivatkozva.

Végül dr *Tóth Ferenc* ajánlatára elhatározta az értekezlet, hogy felkeresik a velencei városatyákat azzal a kérelemmel, hogy támogassák a városi közgyűlésen a polgárok kérelmét. Elhatározta az értekezlet, hogy az esetben, ha így célhoz nem ér, megindítja a mozgalmat az egész városban a villanyos bojkottja iránt.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

Egy nagyváradai művész-asszony menekülése Moszkvából.

Az orosz társadalmi élet és a háború. — Magyar foglyok között.

Nagyoroszország békés időkben pezsgő mulatni vágyó nagyvilági élete mint egy jellemző határkő a hatalmas birodalom két társadalmi osztálya között. Egy előkelő, nagyváradai énekesnő mondta ezeket nekünk, aki hazajött ezer veszedelem között Moszkvából, haza, Nagyváradra, itt él most a legnagyobb visszavonultságban.

Egy felől áll a vagyonos, születési és pénz arisztokrácia, szemben a népjogokért küzdő, szegény, kancsukával betört dereku s épen ezért forradalmi hajlamu néppel. Mig ez az őket rabszolgává lenyügöző nyomorában is megnyomorító cári uralom ellen szövi titkos jelszavak alatt a felszabadító merényletek terveit, addig az uralkodóosztály lázas sietséggel él, mulat, maga köré varázsolja a külföld neves, vagy az általuk felkapott, híressé tett művészeit, művésznőit, tombolva szívja magába képességeik gyönyörét, éjszakai mulatóhelyeken gyönyöröző italtól mámorosan ünnepli a ballett művészeit s mig elragadtatásától mámorosan ébred a holnap reá váró újabb gyönyöreire, a szeparékban lakkesizmák sarkantyui pengenek, duhaj tivornya után asztal alá kerülnek a lapos, cári sasos sapkák viselői.

Gavallérosan, sokat fizetnek az őket szórakoztató művészeknek, kiket ha megszeretnek, a hirneven kívül vagyont is szereznek. Ez az oka, hogy békés világban tele van vállalkozó szellemű művészekkel Oroszország. Mert az oroszok úgy vélik, hogy a művészi gyönyör kifogyhatatlan. És e hitüket minden mi körülveszi őket, az otthon varázsa, a létkérdés elhelyezkedése, minden, de minden támogatni van hivatva.

— Én — látja, — már több esztendőn át voltam Oroszország lakója. Szűkebb patriám Moszkva volt, ahol ünnepeltek, becéztek s ahol vagyont szereztem énekművészettemmel. Nagyváradról jöttem ki ide. Hívott a vágy, új ország, új népek után, s a remény, hogy nem hiába teszem meg e nagy utat.

Itt éltem megelégedetten kisleánnyal. Bár távol hazámtól, de arról egy pillanatil sem megfélekedve, sőt a vallás- és hazaszeretet által állandóan Nagyváradhoz vagyok kötve. Leánykám, mint az a legelőkelőbb orosz házaknál is szokás, tanulmányai mellett a művészeteknek élt. Zongorázott, énekelni és táncolni tanult. A tánc, ennek hódol egész Oroszország. A fiúk, a legelőkelőbbek is, artista mutatványokat tanulnak. A balletben pedig már a fiatal gyermek leánykák is művészek. S akit hajlama, kedve, avagy viszonyai pályára kényszerítenek, ha ez iránybani tehetsége csak egy kicsit is felül emelkedik az átlag nivón, ugyan mi lehetne mint ballettáncosnő. Ez lett az én leányom is. Elszerződött Bukarestbe ballettáncosnőnek s ott él ma is. De Magyarországra a sok sok idegenben töltött év után is mindig visszavágytunk. Mikor leányom elérte azt a kort, amikor a bérmlás szentségét felvehette, hazajöttem vele Váradra és itthon, Nagyváradon bérmlálták meg. Sőt, jól emlékszem, I. főtisztelendő ur

készített elő bennünket a bérmlásra s ahányszor hazajöttem, mindig ő volt a lelkipásztorom.

Most az orosz nép lázongása, fenyegető magatartása folytán jöttem haza.

A lázongó Moszkva.

Valóban, elképzelhető kínos helyzetem, amibe a háború kitörése folytán kerültem.

A remegés az otthoniakért s a félelem magamért. Mert jóllehet már orosz állampolgár voltam, de mégis csak magyar. És tudták, hogy magyar vagyok. Ha mozgolódok, hogy haza jöjsek, gyanut keltek velem. Hogy sem kitégyem magam az oroszok meghurcoltatásának, inkább ott maradtam Moszkvában.

Amig az orosz seregek győztek, addig csak voltunk valahogy. Bármennyire is elszorult a szívem, látva orosz fegyveres katonák közt a mi büszkén, szemébe huzott sapkával tova haladó, fogoly, hős honvédeinket.

De amikor megkezdődött az orosz seregek futása, amikor ömlöttek a sebesültek Moszkvába, lángra lobbant újra az elnyomottak leplezett keserősége. Ismeretlen kezekből terjedtek a lázító felhívások, a halál ura orosz dinasztia ellen, a panasz egyre hangosabban zúgott. S egy napon kitört a lázadás. A nép barrikádok mögül harcolt a kozákokkal, menekült, ki merre tudott.

Én értékeimet részben magammal hoztam, részben az orosz konzulátuson helyeztem el és elutaztam lányomhoz Bukarestbe.

Magyar foglyok között.

Utazásom azonban sok időbe telt. Itt is ott is kiszálloítottam, ahol magyar katonák voltak elhelyezve, meglátogattam a kórházakban sebesültjeinket. De itt tilos volt a magyar szó. Hogy fájt ez az én lelkemnek, hiszen az első tekintetre felismertem még csak a nézésükről is őket. És milyen boldogan hallgatták volna ők is a magyar szót.

De ha már magyar szót nem adhattam nekik, adtam azt, ami tőlem telhetett s amire szomora fogságukban nekik is nagy szükségük lehetett. Pénzt adtam nekik. Amig Bukarestbe nem érkeztem, szétosztottam az elfogott katonáink között körülbelül 40.000 koronát. Megtehettam, módom volt hozzá és ezzel is hazám sorsán könnyítettem.

Sok szomorú látványban volt részem Oroszországban, sok szerencsétlen sorsu katonánkat sajnáltam és sajnáltam azon dacos, büszke arcokat, akiket szuronyos orosz katonák kísértek végig az orosz utcákon.

És most, hogy itthon vagyok és látom a tömérdek orosz katonát, amint közönyös, nevető, megelégedett arcokkal haladnak egy-egy kifent bajuszu népfelkelő honvédünk előtt, most boldog vagyok, most a háború minden borzalmait dacára sem félek, mert én ez arcokból olvasok. Azt olvasom, hogy győzni fog a magyar!

— A lemenő nap bibor fényét már rég elnyelte az est, a lámpák mindenütt égnek, csak nálunk van sötét, ott, ahol a mű-

vészasszony beszél. A beszivárgó fény sugarak beáranyozzák a sötétben halványszőke fejét, amint kezembe adja háborus naplóját:

— Tessék, nézze át, használja fel, ha érdekesnek találja jegyzeteim. De egyre kérem. A nevemet ne írja ki. Kerülöm itthon a nyilvános szereplést, kerülöm a társaságot. És nem szeretném, hogy ha hazakerülnek az orosz fogságból, rám ismerjenek — a katonák.

(b.)

Fegyverszünet . . .

Ne méltóztassanak sem megijedni, sem pedig nagyon megörülni neki, nem béke következik utána . . .

A dolog úgy kezdődött, hogy amikor B . . .-t elfoglaltuk, jó bajor szomszédaink helyére kerülünk. Az ezredünk elfoglalta az új állását. A muszkák azonban még azt sem hagyták, hogy egy kicsit megmelegedjünk ez új állásokban. Néhány nap előtt még ők voltak itt az urak és úgy látszik nagyon-nagyon fáj nekik ez a fontos vasúti csomópont.

Vehemens, rettenetes támadást intéztek ellenünk a második éjszaka. Hatalmas ágyúzás, borzasztó tüzelés, utánna pedig gyalogsági roham, úgy amint ez történni szokott. Az éjszaka sötétjében vadul ropogtak a fegyverek. Srapnell robbanása fénylik, gránát sugárzik át egy pillanatra pirosan a levegőn, tompán bömbölnek a nehéz ágyúk, és gyors egymásutánban harsog tábori ágyunk fürge hangja.

A világító pisztolyok magas ivben bocsátják ki a tüzet, szikrázva szelik át a sötétet és rebbentik fel az éjszaka leplét . . . Jönnek az orosz rajvonalak.

Egy, kettő, három, sok sor egymás mögött. Orosz módra rengeteg ember, mintha ebben volna a győzelem. Ha nem jut hozzánk az első, majd talán a második, vagy ki tudja hányadik . . . Rendeiket vág köztük a halál. Gránát csap le közéjük, srapnellek villannak a fejük fölött . . .

És a fegyverek ropogása egyetlen rezgő, hullámmzó, egy pillanatra gyengülő, aztán hatalmasabb erőre kapó dörgéssé olvad össze . . . A gépfegyverek kattognak, mintha egy végtelen hosszú filmszalag peregne le rajtuk. Csak a szalag sűrűn tele van tűzdelve a halál ólomgolyóival . . .

S a katonáink rendületlen elszántsággal lönek és repetálnak. Egy-egy fegyvernek a fája kigyullad. — Mást vesz a kezébe. A halál arat . . .

Az orosz roham megtorpan, de a sötét háttérből új rajvonalak törnek elő.

Drótakadályunk, ilyesmi még nincsen, csak egészen egyszerű; hevenyészett lövészárók, és benne zmi magyar katonáink teste és fegyvere . . . Mi vagyunk a drótsövény, az aknamező, az áttörhetlen ércfal, . . . minden . . .

És több helyütt beértek az állásainkba az oroszok . . . Kézitusa, szuronnal s a fegyver boldogabb végével, ez kell a sükelynek . . . Egy baka öt muszkát seper le puskatussal a gépfegyverünkről . . . Néhányan, akik kikerülték a szuronyt, ijedten szaladgálnak az állásaink megett, ezek már ami foglyaink . . .

Hajnalba véget ér az ütközet, a muszkák, aki nem halt, vagy sebesült, vagy fo-

goly, véres fővel menekül vissza, a támadásuk meghiusult, visszavertük őket . . . Óriási a veszteségük. Három ezred támadta egy pár zászlóaljunk körletét.

Reggel mennek ki a katonáink, hogy összeszedjék a sebesülteket. Egy pillanatra visszahőkölnek. Azt hiszik, orosz rajvonat fekszik az állásunk előtt 10–20 lépésre.

Az is volt, csak hogy — halott rajvonat. Az ellenség halottai borították sorjában és szerte a haremzött.

Másnap fehér lobogó közeledik felénk . . . Parlamentir jön, magasrangú orosz tiszt, fegyverszünetet kér a halottak eltemetésére.

Déli tizenkettőtől négyig fegyverszünet. Nem hangzik arcvonalunkon egyetlen lövés sem . . . Temetik a halottakat . . .

S a két állás közt a „semleges” területen rövid beszélgetés is folyik . . . Nézetgetik egymást. Fényképező masina kattog.

Orosz tisztek mondják:

— Milyen szép, fess ruhátok van, szebb, mint a miénk.

Itt már nem az ellenség, a katona beszél.

— Hogy éltek?

Elmondjuk. Konstatálják, jobban, mint ők.

Azután:

— Miért ágyuztok annyit éjszaka? Nem hagytok pihenni, nincs nyugalomunk, még egy levelet sem tudunk nyugodtan megírni haza . . . Erre, ugye, ne töltek várjuk feleletet . . . ki kezdte, ki akarta így! . . .

Megtörtént a halottak temetése, kiürül a terep, eltűnik mindenki az állásaiban . . .

Négy óra. Megszólal az ágyunk. Jön a felelet tőlük. Csak azért talán, hogy ne feledjék és ne feledjük, hogy háboruban vagyunk . . .

Azután este lesz, itt hamar sötétedik. A szokásos éjszakai fegyverropogás hangzik, csak úgy, szelidebben . . .

Világító gránát repül, fényoszlop szeme vizsgálódik . . . Egy egy ágyu hangja is hallik . . . Sötét van.

Jó éjszakát béke, jó éjszakát . . .

Orosz harctér.

M. L.

..HIREK..

* **A Kath. Népszövetség a hadikölcsönért.** A harmadik hadikölcsön sikere érdekében a Kath. Népszövetség, a Népszövetségi Hitelszövetkezet útján is agítációt fejt ki. Az aláírási felhívások szétküldésének hatása már is látható. Csak pár napja indult meg az akció, mégis tegnapi jegyzések összege közel huszezer koronára emelkedett. Ma befizetési nap van a Hitelszövetkezetben, ma ismét jelentékeny emelkedés várható az újabb jegyzések által. A Hitelszövetkezet igazgatósága kéri azokat, a kik a hadikölcsönre jegyezni kívánnak, ne halasszák jegyzéseiket az utolsó napra, nehogy akkor a munka tulságosan megtorlódjék. A hadikölcsönjegyzés utolsó napja: november 17. Aláírási íveket a Hitelszövetkezet igazgatósága iskoláknak, plebániáknak vidékre is küld, ha levélben jelzik, hány ívre van szükségük.

* **Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy Junowicz Vladimir és Wondracek Mihály 70. gyalogezredbeli századosok őrnagyokká lettek kinevezve. Mochel Alfonz 101. gyalogezredbeli, Szmazsenka Alfonz 37. gyalogezredbeli, Margetic Milán, Bogicevic Milivoj és Simic Fülöp 70. gyalogezredbeli főhadnagyokat századosokká léptette elő a király.

* **Kinevezések a csendőrségnél.** A király Gencsy Arnold és Rozonay Béla századosokat az országos csendőriskolánál őrnagyokká, Valló József, Pajor Tamás és dr. Konkoly Iván főhadnagyokat az országos csendőriskolánál századosokká nevezte ki.

* **Katonai kitüntetések.** Przbil Károly 37. gyalogezredbeli százados és Kubick Ferenc 37. gyalogezredbeli hadnagyot a legfelsőbb dícséret elismeréssel tüntette ki a király. Izsák László 7. huszárezredbeli őrmester a koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján, Huber János 37. gyalogezredbeli tizedes, címzetes szakaszvezető pedig az ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

* **Nem fog emelkedni a gabona ára.** A földmivvelésügyi minisztertől tegnap igen fontos rendelet érkezett a gabona rekvirálása dolgában. Általános ugyanis a panasza, hogy az eltelt szabad eladási és vásárlási idő tartama alatt a gabonatermelő gazdák nem voltak hajlandók eladni a gabonát. Nyilván arra számítottak, hogy később a gabona ára lényegesen emelkedni fog és akkor nagyobb haszonnal tudnak tudni terményeiken. Eltelt a szabad eladási idő. Most már kizárólag a Haditermény r. t.-nak adható el a gabona. A kormány ugyanis az idén nem úgy jár el, mint a múltban. Az idén a gabonabevásárlást teljesen a Haditermény r. t.-ra bízta és a részvénytársaságnak tette feladatává, hogy a törvényhatóságokat megfelelő gabonával lássa el. A gazdák azonban érthetetlenül idegenkednek a részvénytársaságtól. Épp úgy nem hajlandók annak eladni a gabonát, mint nem voltak hajlandók eladni előzőleg magánosoknak. A gazdáknak ez az eljárása a saját érdekeiket is sérti elsősorban. Mert ha december 25 ig nem adják el a részvénytársaságnak a gabonát, akkor december 25 ikén túl a maximális áron 4 koronával alul fogja rekquirálni a gabonát a hatóság. Sőt, ha még így sem adják át a termés eladható részét, akkor a felesleget felkutatják és elkobozzák, anélkül, hogy azért egy fillért is fizetnének. A földmivvelésügyi miniszter most a rendeletben jóindulatulag figyelmezteti a lakosságot, hogy terményét ne tartsa vissza, mert a mai árnál egyáltalán nem lesz magasabb a gabona ára. Azok tehát, akik az áremelkedésre számítanak, nagyon fognak esalódni, sőt érzékeny károsodásnak is kiteszik magukat.

* **Kinevezések a honvédségnél.** Fiezek Jenő, Nadányi Pál, Rácz Ferenc 4. néptelkeli gyalogezredbeli hadnagyok főhadnagyokká lettek előléptetve, míg a 2. honvédbuszárezrednél Török Olivér, Somossy Béla és körösnadányi Nadányi Imre hadnagyok főhadnagyokká lettek. Kranczly Kálmán, dr. Peczarszky Braniszláv, dr. Szinger Dávid, Vámos Imre, Reisz Imre, Garhardt Ernő, Willhalm Robert, Jourea Léo, Molnár Jenő, Halmos Győző, dr. Herbeck Miklós, Malatinszky Zoltán, Willim Gyula és Zimmermann Jenő 8. honvéd tábortüzérezredbeli hadnagyok főhadnagyokká, László Já-

nos, Sátor Elemér, Nagy József, Kincses Miklós, Hollander Rezső, Márk Simon, Kovács István és Csapó György zászlósok a 8. honvéd tábortüzérezredben hadnagyokká lettek előléptetve.

* **A tartalékos tiszti-iskola hangversenye.** November 13-án a tartalékos tiszti-iskola hallgatói által jótékony célra rendezendő monstre hangverseny iránt városszerte igen nagy az érdeklődés. A világhírű előadók: *Telmányi Emil* és *Vas Sándor* zeneművészek, — kik jelenleg a 33. gy. e. önkéntesei, — pompás műsorral lépnek a hangverseny közönsége elé. Az estély jegyei kaphatók: a cs. és kir. Térparancsnokságnál (Ór-utca 5. szám.), a cs. és kir. tartalékos tiszti-iskolánál (Teleky-utca 3. szám.) Továbbá Kiss Dávid és Társa és a Sipos féle dohánytörszében.

* **Beteg és gyenge embereket hadimunkára küldeni nem szabad.** Fráter Barnabás alispán tegnap rendeletet bocsátott ki a hadimunkálatokat teljesítő munkaerők kirendelési tárgyában. A rendelet értelmében a jövőben gyenge vagy beteg embereket nem szabad ilyen célokra kirendelni. A gyenge vagy beteg emberek ugyanis csak hátrányára van a hadseregnek, ilyeneket tehát nem szabad hadimunkálatokra kijelölni. Nehogy a jövőben előforduljon ilyen eset, az alispán elrendelte, hogy minden hadimunkára küldendő munkaerőt felül kell vizsgáltatni és ha nem alkalmas az illető, akkor más munkaerőt kell helyette alkalmazni.

* **Félreértett rézrekvirálás.** A miniszteri rendelet értelmében tudvalevőleg most kell beszolgáltatni a rekvirálás alá eső réz tárgyakat. Az egész réz rekvirálásnak tulajdonképpen az a célja, hogy a hadsereg a szükséges és megfelelő fémekkel legyen látva. Nem az a fő tehát, hogy a hadsereg pont X vagy Y eszes rézmozsarát használja fel, hanem az, hogy minden réz, amit csak felhasználhat, rendelkezésére álljon a rézmozsárral egyetemben. A miniszteri rendelet azonban félremagyarázzák és mint értesülünk, most a rézdolgok beváltásánál helytelenül járnak el. Most ugyanis, mikor a polgárság felvitte a réztárgyakat beváltani, nem csak azokat a dolgokat vitte fel, amelyek a miniszteri rendeletben benne vannak, hanem minden más réz tárgyat is be akart váltani, törött rézesapokat, fogasokat stb, olyan tárgyakat is, amelyeket annak idején nem akartak ingyen odaadni, most azonban pénzért szívesen átadják. A rézbeváltó azonban ezeket a tárgyakat nem fogadta el, és kijelentette, hogy csak azokat a tárgyakat váltja be, amelyek a miniszteri rendeletben meg vannak határozva. A miniszteri rendeletnek így tévesen való magyarázata jelentékeny réz mennyiséget von el a hadseregtől. Nem volna felesleges tehát, ha a beváltó hivatal arra is utasítaná, hogy a réztörmelékeket is fogadják el, hiszen a rézrekvirálásnak nem az a célja, hogy háztartási célokra jó eszközöket juttasson a hadvezetőségnek, hanem, hogy a szükséges rézet megszerezze. Erre pedig a törmelékréz is jó.

* **Halálozás.** Ifj. Bobovszky Lajosné szül. Schmidt Anna folyó hó 10-én 24 éves korában elhunyt. Temetése 12-én d. e. 10 órakor lesz a Bathlen utca 22. számú gyászházból a róm. kath. egyház szertartása szerint. Az elhunytat férje és szülei gyászolják.

* A hadiszolgálati kötelesség megegyezése — kihágás. A hivatalos lap tegnapi száma a honvédelmi miniszter rendeletét közli, mely szerint mindenki, a kit a hatóság törvény értelmében valamely személyi vagy dologi hadiszolgálatásra kötelez, tartozik azt a meghatározott módon és időben pontosan teljesíteni. A rendelet ezenkívül elreádéli azt is, hogy olyan tárgyat, a mely a törvény értelmében hadiszolgálatként igénybe vehető, elrejtjen, eltitkolni, vagy használhatatlanná tenni tilos. Ezen rendelkezések megszegése kihágás, mely két hónapig terjedhető elzárással büntetendő. A rendelet a mai napon lép életbe, s úgy látjuk, a rekvirálás megkönnyítését kívánja előmozdítani és biztosítani.

* A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztálya halásan köszöni a következő adományokat: Deutsch K. I. és Imrik Kornélia meleg téli ruhák, Vuetskies Julia szeretet-adományok, Vuetskies Gyula dr. kanonok férfi felső ruhák, Vinkler Jozefa a Tiszántúl utján meleg ruhára 20, helybeli sebesültek karácsonyára 20 korona.

* Jegyzőválasztás Biharszentandrásan. A Biharszentandrásan megüresedett körjegyzői állás betöltésére a választást hétfőn tartották meg. A pályázók közül egyhangulag Reményi Ferenc okleveles jegyzőt választották meg. Reményi már évek hosszú sora óta szolgál a központi járásban és mint derék, szorgalmas, kiváló munkaerőt ismerték. A biharszentandrásai körjegyzőség az új jegyzőben kiváló vezetőt nyert.

* Csak porosz szemet ad a város. A városi villamosmü arról értesíti a közönséget, hogy fűtőszénre rendeléseket további rendelkezésig csak első minőségű porosz szénre fogad el. Darabos magyar szénre rendeléseket a villamosmü egyideig nem fog felvenni. Az eddig beérkezett rendeléseket darabos magyar szénre a villamosmü le fogja bonyolítani. Vasuti kocsi hiány miatt ugyanis darabos magyarszén kis mennyiségben érkezik, porosszénből azonban elég nagy készlet áll rendelkezésre. Magyar szénre rendeléseket újból a villamosmü csak akkor fog felvenni, ha elegendő készlete lesz arra, hogy a közönség igényeit kivétel nélkül kielégítse. A villamosmü megjegyzi, hogy bár a porosszén drágább, teteemesen magasabb melegfejlesztő képességénél fogva a tüzelés a porosszénnel mégis kevesebbe kerül, mint a különben olcsóbb darabos magyarszénnel.

* A hadifoglyok ruházatának beszerzése. A hidegebb időjárás beállta folytán gondoskodás történt, hogy a munkára kiadott hadifoglyok ott, ahol ez még nem történt volna meg, téli ruhával, fehérneművel és lábbelivel haladéktalanul ellátassanak. A szükséges ruházati cikkekről a munkaadó a kívánt ruhaneműek nagyságának hozzávetőleges megjelölésével pontos kimutatást készít, a kimutatáson a szükségletet a legközelebbi csendőrrészel igazoltassa s ezt a kimutatást annak a hadifoglytáborparancsnokságnak küldje el, melyből a hadifoglyok kiadattak és ettől a parancsnokságtól kérje a ruhaneműek elkészítését. A hadügyminiszter ur sürgősen utasította az összes hadifoglytáborparancsnokságokat, hogy a hadifoglyok ruházata iránt a munkaadók részéről támasztott igényeket azonnal elégítsék ki. Amennyiben ez nem volna lehetséges, a hadügyminiszter a ruhaneműeket haladéktalanul elküldi, vagy akadályoztatása esetén intézkedik, hogy a ruházatnak a munkaadók által való beszerzésére megfelelő pénzüsség utaltassék ki. A hadifoglyoknak polgári öltözet is adható, de ebben az eset-

ben minden öltönydarab fehér olajfestékkel jelölendő meg, hogy a hadifoglyok könnyen felismerhetők legyenek.

* Adományok Nagyváradfalva templomára. Nagyváradfalva templomára adakoztak: Iparosnők Mária Kongregációja 60 K, Olvasótársulat 10 K.

* Temetések. Tegnap délután temették el nagy részvét mellett Sipos Irmát, néhai dr. Sipos Árpád volt jogakadémiai tanár özvegyét. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán tb. kanonok végezte segédlettel. A diszes érekporsót, amelyre szebnél-szebb koszorúk voltak elhelyezve, feltették a diszes négyes fogatu üveges díszkoszóra és az előkelő család tisztelői és ismerősei kíséretében megindult az impozáns gyászmenet a Rulikovszky temetőbe, a hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunyt derék urhölgyet. A koporsóra helyezett koszorúk szalagjainak feliratai a következők voltak: Szeretett Irmámnak — Jolán. A jó Irma nének — Irmuska. Utolsó üdvözlés — a Lujza-Othontól. Isten veled — Vilma. Irma nének — Árpád, Elza. Ernő.

Ugyancsak tegnap délelőtt nagy részvét mellett ment végbe a kárpáti haretéren hősi halált halt Masesuk István kiskőrösi kir. járásbírói tisztviselő, 4. honvéd gyalogezredbeli szakaszvezető temetése a helybeli katonai csapatházban. A temetésen megjelentek a katonai tisztikar és a gyászoló család számos jóbarátja és ismerőse. A koporsót sok szép koszoru fedte. A temetés után a koporsót négyes fogatu üvegdíszkoszin nagyszámu résztvevővel és katonai kísérettel vitték a Rulikovszky temetőbe a hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra a hazáért elhunyt hős katonát. Mindkét diszes temetést — valamint Masesuk Istvánnak a kárpáti haretérről hazaszállítását — Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata a legnagyobb pontossággal és figyelemmel rendezte.

* A Nagyváradai Hitelbank rt nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

* 500 ezer koronás áruaktár a karácsonyi vásárra! Mint értesülünk városunk egyik legnagyobb áruháza a napokba hozza a közönség tudomására, hogy a közelgő karácsonyi ünnepekre a közönség pontos kiszolgálása érdekében a nagyvásárt **e hó 15-én megkezdí.** CZILLER IMRE nagyáruháza oly dusan van felszerelve minden elképzelhető cikkel, hogy ma sok fővárosi cég megirigyelné e dusan felszerelt raktárt. Mi már előre is felhívjuk olvasóink figyelmét a cég megjelenő hirdetésére.

* Értesítés. A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

* A katonai szolgálat alól felmentett pénzüzeti tisztviselők bejelentése. A nagyméltóság pénzügyminiszterium 16588—P. M. sz. leirata alapján értesítjük a kerületbeli pénzüzeteket, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur elrendelte, hogy a népfelkélési tényleges szolgálat alól felmentett alkalmazottainak a szolgálatból való esetleges elbocsátását (kiszáradását) a felmentő hatósághoz történő és eddig gyakorlatban volt bejelentésen kívül a jövőben még az illető alkalmazott első fokú katonai nyilvántartó hatóságának is, és pedig a) az A) alosztályu (katonailag már békében kiképzett) népfelkélésre kötelezettek a községi illetőség szerinti népfelkélő parancsnokságnak; b) a háboru folyama alatt bármikor bemutatató szemle alá vont népfelkélési kötelezettek annak a m. kir. honvéd kiképzőt, illetve cs. és kir. kiképzési kerületi parancsnokságnak, a melyben az illetők a birtokukban levő „Népfelkélési iga-

zolványi lap" szerint bevonulni tartoznak; azonnal és közvetlenül jelentsek be. Nagyvárad, 1915 november hó 10. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara: Dr. Moskoyits József sk., einok. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

* Poloskairtó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Kiadó lakások. 5si-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári tanácskarnál.

* Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től legkorábban kiadó. Bővebbet a házimestertől. Szent János-utca 3. szám.

* Családi rum vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3 20. Mindenféle likőr-essenciák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1 20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

* Hogyha megállnak a vonatok. Az utasoknál főleg katonaságnál töltetlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakaó tabletták, huskonyverek, páinok, kondenzált tejször, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány-féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kicsinyben süvages, kocka és kristályukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Téli tea-vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sóborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth-utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefoa sz. 636.

* Három liter Családi rumot készíthet bárki pár perc alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi tea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* Zsuzsi kisasszony a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simor Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedűk, gramfonok eladása és javítása olesóárban. Már különlegességek.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Cigánybáró (Komáromi Gizi vendéglátéka.)
Pénteken: Erdészleány.
Szombaton: Jó éjt Muki.
Vasárnap délután: Egy test, két lélek
Vasárnap este: Bájos ismeretlen (Bemutó előadás.)

Komáromi Gizi. Mint vendég lépett föl tegnap Luxemburg grófjában Komáromi Gizi, de a vendégfellépése után azt szeretnők, ha itthon lenne Nagyváradon, nem pedig vendég. Angela szerepét énekelte a legszébb sikerrel. Hangja csengő, tiszta szoprán, nagy terjedelemmel, hajlékonysággal és kifogástalan iskolázottsággal. Hangvétele biztos, énekszámait kitünően tudja színezni. Intelligenciája és rutinja megérzik játékaiban, a melyen megvan az alakító tehetség bélyege. A mellett megjelenése is előnyös, izléssel öltözik — határozott nyereség volna a társulatra, kivált ha operában is beválnék. Operában szeretnők még Komáromi Gizit hallani; hogy operettek nehezebb szerepeiben is kiváló, azt tegnap bebizonyította. Vigh Manci játszotta Juliette szerepét, igen kedvesen, ügyesen, temperamentumosan. Békefi a címszerepben kapott sok megérdemelt tapsot; tenorja igen szépen érvényesült. Tompa, Leövey, Pogány Janka is sokban hozzájárultak az est sikeréhez, mely csak a külsőségekben hagyott hátra kívánni valót: nagyobb közönséget is megérdemelt volna. —r.

Komáromi Gizi második vendégjátéka. Komáromi Gizi, a kassai Nemzeti Színház jeles primadonnája, akinek tegnap esti bemutatkozóját igen rokonszenvesen fogadta a közönség, ma este a Cigánybáró Szaffijában lép fel. — A közismert és közkedvelt Strauss operette, nálunk ez alkalommal, egyébként is teljesen új betanulás és szereposztással kerül színre. Barinkayt Békefi Lajos éneklé, Cypra szerepét T. Pogány Janka játssza, Gábor diákban igen jó lesz Bihary Sándor, míg Arzenát Urai Blanka fogja játszani. Carnoró gróf Farkas Pál régi, kipróbált szerepe. Leövey Leó pedig elsőrangú Zsuppán.

Az erdészleány. A múlt hét folyamán frenetikus sikert aratott nálunk az Erdészleány, amelynek címszerepében Sz. Zsigmond Anna, a közkedvelt művésznő egyik legpompásabb alakítását nyújtotta. Az Erdészleány legközelebbi reprize pénteken lesz a Szigligeti színházban.

Legújabb táviratok.

...

Burián báró a német birodalmi kancellárnál.

Budapest, november 10. (Saját tud.) Berlinből jelentik: A déle.ött ideérkező báró Burián hosszasan tanácskozott a birodalmi kancellárral. A tanácskozást délután folytatták. Holnap szintén értekeznek. A tanácskozás tárgyat a folyóügyek képezik.

Offenzívánk a montenegróiak ellen.

Budapest, november 10. (Saját tud.) Cettinjből a Havas-ügynökség jelent: *A hercego inai fronton és a Drinánál az osztrák-magyar csapatok folytatják offenzívájukat. Tanácsaikat a montenegróiak visszaverték.*

A franciák és bolgárok küzdelme.

Budapest, november 10. (Saját tud.) Athenből a párisi Havas-ügynökség jelent:

A szerb fronton a Velez után a franciák elérték Gratskot és a Krivoliak elleni heves bolgár támadást visszaverték. A franciák Gevghelelől északnyugatra folytatták előnyomulásukat.

Elsülyesztettünk egy olasz gőzöst.

Budapest, nov. 10. (Saját tudósítónktól.) Vasárnap 442 utassal és 6000 köbméter áruval a Newyork felé haladó „Ancona” olasz gőzöst egy osztrák-magyar buvárhajó elsülyesztette. 270-en megmenekültek, a többiről nincs hír.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

25104—1915 rkp. szám.

Hirdetmény:

a gyapju készletek bejelentése, forgalomba hozatala és a maximális árakra nézve.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a gyapjukészletek ügyében kiadott 3459—1915 M. E. továbbá a 3460—1915 M. E. számú és a 3461—1915 M. E. számú rendeletek értelmében a következőkre hívja fel az érdekeltek figyelmét.

1. A bejelentésre vonatkozólag ezen hirdetmény közzétételétől kezdve a nem csak az eddig bejelentésre kötelezett áruk, hanem a dög-, timár- és szücsgyapju is bejelentendő.

2. A maximális árakat szabályozó miniszteri rendelet a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 18 sz. szobájában f. év november 30-ig közzemlére fog kitétetni, hol bárki megtekintheti és köteleztetik az ott megszabott maximális árakhoz tartani magát.

3. Ezen hirdetmény közzététele után a dög-, timár- és szücsgyapju felhasználásra is korlátoztatik.

A szállítási engedélyt a keresk. miniszter ur megadja:

1. A szerban nyírt usztatott, háton mosott, kézzel gyárilag mosott gyapjunak elszállítására, valamint a bőr, dög, timár és szücsgyapjunak elszállítására és pedig úgy Magyarország- valamint Ausztria területére, amennyiben akár cs. és kir. hadügyminiszter, akár a m. kir. honvéd, akár az osztrák honvéd miniszterrel megbízást kaptak a szállításra:

2. mügyapjunak valamint gyapju hulladék elszállításához.

3. gyapjunak a Budapestben szervezett gyapju átvételi bizottság círére való szállításához.

4. más méltánylást érdemlő esetekben. Aki ezen rendeletekben foglaltakat be nem tartja, 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettetik.

Nagyvárad, 1915. november 8.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

* **Ingyetlen eladó.** Nagyteleky-utca 3. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutályos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungária cipőgyár r.f.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

25151—1915 rkp. sz.

Hirdetmény.

A kenderért követelhető legmagassabb árak megállapításáról.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. minist. 3791/1915. M. E. sz. valamint a m. kir. keresk. miniszterium 70001/1915. sz. rendelete alapján a kender maximális árának meghatározása tárgyában a következőkre hívom fel az érdekeltek figyelmét.

1. A kikészített, légszáraz és raktárképes kenderért tisztított tilott kender és az abból származó kenderkócot követelhető legmagasabb árak — 100 kg-ot számítva a következők:

	100 kg.
elsőrendű, ázott, tilott kendernél, mely 5 % nál több hulladékot nem tartalmaz	380 K
másodrendűnél	350 »
első. r. ázott, tilolási kócnál	310 »
u. a. áztatlan kendernél	310 »
elsőrendű paraszt kendernél	
10%-nál kevesebb hulladéknál	300 »
elsőrendű áztatlan tilolási kócnál	220 «
paraszt kender kikészítésére nyert kézi tilon áteresztett kócnál	30 «

2. Rosszabb minőségű áruért, csak megfelelő alacsony ár követelhető.

Az ezzel ellenkező megállapodás érvénytelen.

3. Fenti maximális árakat, melyek a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is magában foglalják, készpénz fizetés mellett kell érteni.

4. A vételár hitelezése esetén a megállapított maximális áron felül követelhető kamat legfeljebb 2 %-al haladja meg az Osztrák-Magyar bank kamatát.

5. A közvetítő kereskedelemben 500 kg-ig terjedő eladásoknál — a maximális áron felül legfeljebb 8 %-al — 500 kg. felül 5 %-al ennél nagyobb mennyiségnél 3 %-al magasabb árak követelhetők.

6. A maximális árak 1915. október 25-én lépnek életbe.

7. A vámkülföldről behozott kikészített kenderre az a rendelet nem vonatkozik.

Aki a jelen rendeletben foglaltakat nem tartja be 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

Nagyvárad, 1915. november 7-én.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Nagyváradí fiókküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fiókküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.T.

fiókküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fiókküzlet az ország összes nagyobb városaiiban.

7146—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetés.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatósági bizottságának 1903. évi július hó 9-én tartott ülésében 228—7470/1903. kgy. sz. alatt hozott véghatározata folytán a városi villamosműnek üzleti szabályzatára vonatkozólag alkotott kormányhatóságilag is jóváhagyott szabályrendelet 8. §-a alapján a villamosmühöz rendszerezített s jelen alkalommal üresedésbe jött

IGAZGATÓI ÁLLÁSRA

pályázatot hirdetek.

A városi villamosmű igazgatóját ideiglenes (1 évi) joghatállyal a felügyelő bizottság javaslatára a törvényhatóság által utólagosan jóváhagyandó szerződés mellett a polgármester alkalmazza.

Az alkalmazandó igazgató javadalmazása 6000 korona évi fizetésből, természetben szolgáltatandó lakásból, fűtés, világításból és jutalékból áll. — A jutalék évenként a felügyelő bizottság által megállapítandó tiszta jövedelem után százalékokban állapítatik meg.

Az egy évi próbaidő elteltével az igazgató végleges alkalmazása szerződés mellett történik; azon esetben, ha a város a próbaidő alatt az igazgató alkalmazását megszüntetné, az ideiglenesen alkalmazott igazgató a várossal szemben semmi néven nevezendő igényekkel fel nem léphet.

Erre az állásra okleveles gépészmérnökök és okleveles mérnökök pályázhatnak. — Az elektrotechnikában szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket tartoznak a pályázók okmányokkal igazolni. Kiváló szakbeli gyakorlattal rendelkező, főleg a géptechnikában és az elektronos világítási üzem vezetésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázók a villamosmű üzleti szabályzatára vonatkozólag újból alkotandó szabályrendelet intézkedéseinek, az illetményektől eltekintve, magukat alávetni kötelesek.

Az igazgató óvadéku évi fizetésének megfelelő összeget tartozik a város pénztárába készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban elhelyezni.

Felhívom mindazokat, akik a fenti körüli állásra pályázni óhajtanak, hogy elméleti és gyakorlati képesítéseikre vonatkozó okmányaikkal felszerelt kérvényeiket, a juttatásra vonatkozó igényeik megjelölésével, Nagyvárad város polgármesteri hivatalához legkésőbb f. évi november hó 20-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább nyújtsák be, mivel az elkésztett beérkező, vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Nagyvárad, 1915. október hó 25.

Rimler Károly
polgármester.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.